

Bilag V.

Til Sindssygehospitalet i Nykøbing, Sjælland.

I Anledning af den Debat, der har været ført i Folketinget under Finanslov-behandlingen om Frugtavl og den herværende Frugthaves Rentabilitet, tillader jeg mig herved at fremsætte nedenstaaende Oplysninger, som jeg høfligst anmoder Hospitalet om at fremsende til Sundhedsministeren.

1. Det kan ikke siges, at den Jord, Frugthaven bestaar af, ved Overtagelsen var en hel Del værd, da den tværtimod var meget forsømt og i høj Grad udpint af de forskellige Forpagtere, der tidligere havde behandlet Jorden.

Som enkelte Beviser herpaa skal bl. a. nævnes:

Iste Aars Drift af Arealet bestod af, at en Avlskarl helbrakkede Jorden, hvilket kun gav Udgift.

2det Aars Drift ved Avlskarl gav Jorden efter denne Helbrakning kun 2 Fold Hvede.

3die Aars Drift var Arealet underlagt undertegnede Gartners Ledelse. Frugthaven blev anlagt i 1916—17, og der dyrkedes —1917— som Mellemkultur Hvidkaalsfrø. Paa 4 Tdr. Land høstedes kun 210 kg Frø, medens man paa lignende Jord under god Kultur kan høste mindst 1000 kg Frø. At Frugthaven gav Overskud det første Aar, skyldes ikke Jordens Beskaffenhed, men derimod de daværende meget høje Frøpriser, idet Hospitalet eller Frugthaven indbragte 6000 Kr. for 210 kg Frø.

2. Dræningen i Frugthaven er udført *forkert*, og denne Omstændighed har forvoldt store Tab i Frugtudbyttet og medfører store Udgifter: ved Udførelsen af Udrensningsarbejdet tager Frugtræerne stor Skade af Nedgravningen, idet Dræningsledningerne er nedlagt paa Kryds og tværs af Arealet i Stedet for at være nedlagt mellem Frugtrærkerne.

1 Aar efter Plantningen ødelagdes ca. 500 Frugtræer, idet disse blev beskadiget af Harer. Det var nemlig helt umuligt at faa en Bevilling paa 1200 Kr. til et forsvarligt Hegn om Frugthaven, og først efter at yderligere 1000 Træer var blevet overgnavet og ødelagt, blev Hegnet om Frugthaven bevilget. Der opstod derved et stort Tab, som ikke kan udelades af Betragtning.

3. De første 3—4 Driftsaar savnede Driften af Frugthaven sikker Hestekraft. Frugthaven var den Gang fælles med Hospitalet om Brugen af Hestekraft og var jo ganske afhængig af Hospitalets Bykørsel, Kørsel med Madvogn, Skovture og lignende. Dette uheldige Forhold har naturligvis skadet Frugthavens Drift, da der absolut maa være sikker Hestekraft til et Areal paa 24 Tdr., hvor Jorden, som Tilfældet har været, i høj Grad trængte til Behandling.

4. Som en videre Følge af Mangel paa tilstrækkelig Hestekraft skal jeg nævne et sørgeligt Tab for Frugthaven i det 3die Aar, nemlig den Skade, som Frosten anrettede paa Kaalhøsten. Som Mellemkultur dyrkede man dette Aar Rød- og Hvidkaal, en Høst paa ca. 50 000 kg, men da Sammenkørselen skulde paabegyndes, manglede Hestekraften, og den uventede Frost ødelagde bogstavelig talt hele Høsten, saaledes at Frugthaven paaførtes et Tab paa flere Tusinde Kroner, hvorved det særlige Underskud i dette Aar fremkommer.

5. Hest og Vogn har altsaa været en stadig Mangel, og det gav sig ofte Udslag i ligefrem komiske Situationer, saaledes skal nævnes, at vi med Trillebøre paa et Areal af 24 Tdr. Land maatte sammenkøre 300 Læs Sten efter Dræningsarbejdet. Til at udføre dette Arbejde var der 1 Karl, 1 Assistent og Gartneren, og naar man nu ved, at Rækkerne er ca. 450 m lange, vil man forstaa, at slige Situationer kun opstaar, hvor et Sindssygehospitals (Lovgivningsmagten) hemmende Baand har frit Spil.

6. Uheldig Konsultation i Forbindelse med Oprettelsen af Direktoratet for Statens Sindssygehospitaler, der i lige høj Grad skulde indføre Sparebestræbelser ved saavel uproduktive som produktive Foretagender, bevirkede i nogle Aar, at der førtes en rent ud sagt direkte Kamp om det nødvendigeste til Frugthavens Drift, det være sig Kalk, Gødning, Kemikalier til Sprøjtebrug o. s. v. Men dette Afsnit af Frugtplantagens Historie, som er et interessant Kapitel, skal jeg ikke ved denne Lejlighed komme nærmere ind paa,